

Les 29

Helpen

9

Doel blok 5:	Leerlingen leren wat mediatie is: conflicten oplossen met de hulp van een derde, neutrale partij.
Leskern:	De leerlingen leren met behulp van een parabel het verschil tussen voorzegggen en op weg helpen.
Materialen:	Agenda op bord Logo blok 5 (achter deze les) Werkblad 29.1

Vorbereiding

Kopieer werkblad 29.1 voor alle leerlingen.

Voorgestelde lesopbouw

Hieronder vindt u een voorstel voor de agenda. Voel u vrij om hiervan af te wijken indien de situatie of uw groep daartoe aanleiding geeft.

Agenda

- Binnenkomer
- Wat gaan we leren?
- Vis en hengel
- Voorzeggen en helpen
- Wat hebben we geleerd?
- Afsluiter

Binnenkomer

Zoek iemand Die

- Vertel de leerlingen dat ze *Zoek iemand Die* gaan doen over helpen. Deel de kopieën van werkblad 29.1 uit en bespreek de vragen met de leerlingen.
- Demonstreer kort de werkwijze met een leerling: maak gebruik van het koppelen door opgestoken handen, het gaat er in de tweetallen om dat ze een kort gesprekje hebben waarbij ze elkaar allebei een vraag stellen. Indien een vraag beantwoord wordt, mag de naam van die leerling op het werkblad in het betreffende vakje geschreven worden.
- Geef aan dat de leerlingen mogen beginnen. Observeer tijdens de activiteit het gemak waarmee de groep mixt: is aan het non-verbale gedrag van de leerlingen te zien dat ze met ieder willen samenwerken?
- Als iedereen klaar is, of als u het genoeg vindt, gaan alle leerlingen in de kring zitten.
- Maak tweetallen. Laat de leerlingen in hun tweetal kort iets uitwisselen wat ze gehoord hebben. Tijdens de rest van deze les werken de leerlingen nog een paar keer in deze tweetallen.

Wat gaan we leren?

Vertel dat we een nieuw blok lessen van De Vreedzame School gaan doen. Dit blok heet WE DRAGEN ALLEMAAL EEN STEENTJE BIJ, en deze lessen gaan over elkaar helpen. Helpen bij je werk en helpen bij andere dingen. Laten we meteen maar beginnen met helpen. Wie wil de agenda voorlezen? Een leerling leest de agenda voor. Weet de helper ook wat we daarna vragen? Of iedereen het ermee eens is. Vraag maar. Wat vis en hengel betekent is nog een verrassing.

Vis en hengel

- Lees onderstaand verhaaltje voor:

Er was een arme man die geen geld had om eten te kopen. Daarom ging hij elke dag naar de rivier om te vissen. Op die manier had hij toch elke dag te eten. En hij was dol op vis, dus vond hij het niet erg. Op een dag liep hij van de rivier naar huis met een mand vol vis. Onderweg kwam hij een bedelaar tegen, die aan de kant van de weg zat. 'Kunt u mij niet helpen?' vroeg de bedelaar, 'Ik heb al de hele dag niet gegeten, ik heb zo'n honger.' De visser gaf hem een dikke vis en ging verder.

Toen hij de volgende dag van de rivier naar huis liep, kwam hij de bedelaar weer tegen. 'Kunt u mij niet helpen?' vroeg de bedelaar, 'Ik heb de hele dag niet gegeten, ik heb zo'n honger.' De visser had deze keer maar twee vissen maar toch gaf hij hem weer een vis en ging verder.

De derde dag had de visser maar één vis gevangen. En weer zat de bedelaar langs de weg. 'Kunt u mij niet nog een keertje helpen?' vroeg de bedelaar, 'Ik heb de hele dag niet gegeten, ik heb zo'n honger.' 'Ik kan je niet helpen,' zei de visser, 'Ik heb maar één vis en die is voor mezelf.' En hij ging verder.

Toen hij thuis kwam, zette hij zijn hengel in het schuurtje. Opeens bedacht hij dat hij daar nóg een hengel had staan, een oude. Hij kreeg een idee.

De volgende dag zag hij de bedelaar weer langs de kant van de weg zitten. 'Kunt u mij echt niet nog een keertje helpen?' vroeg de bedelaar, 'Ik heb al twee dagen niet gegeten, ik heb zo'n honger.' 'Ik zal je helpen,' zei de visser, 'maar je krijgt geen vis meer van me. Je krijgt een hengel.'

- U kunt hier het verhaal onderbreken om de leerlingen te vragen waarom de visser geen vis maar een hengel wil geven. U kunt ook doorgaan.
- Lees verder:

Een jaar later liep de visser weer van de rivier naar huis. Zijn mand was leeg. Hij had al drie dagen niets gevangen en hij had erge honger. Onderweg kwam hij een man tegen met een mand vis en hij zag dat het de bedelaar van een jaar geleden was. De bedelaar herkende hem ook. Hij zag dat de mand van de visser leeg was en gaf hem de helft van zijn eigen vissen. 'Nu is het mijn beurt om iets voor u te doen,' zei de bedelaar. 'U bent altijd goed voor me geweest, maar toen u mij een hengel gaf, toen hebt u me echt geholpen.'

- Nagesprek in tweetallen: Geef de leerlingen een halve minuut om in hun tweetal te overleggen over de volgende vraag: 'Waarom vond de bedelaar dat hij met een hengel pas echt geholpen was?'
- Vraag de leerlingen met een 'k' in hun naam om een reactie voor de hele groep. Voeg eventueel nog zelf toe: hij kan nu iedere dag zelf vis vangen en is niet meer afhankelijk van de hulp van een ander.

Voorzeggen en helpen

- Als wij elkaar helpen, dan proberen we dat te doen zoals de visser die een hengel gaf. Een paar voorbeelden:
 - Voorbeeld 1:*
 - Sven weet niet meer hoeveel 7×8 is. Hij vraagt Tim hulp.
 - Tim zegt: 56
- Laat de leerlingen in hun tweetal kort overleggen: 'Geeft Tim een vis of een hengel?'
- Bespreek na. Hij geeft een vis, want hij geeft het antwoord, hij zegt voor. Sven leert er niks van.
- Een ander voorbeeld:
 - Voorbeeld 2:*
 - Sven weet niet meer hoeveel 7×8 is. Hij vraagt Tim hulp.
 - Tim zegt: weet je hoeveel 5×8 is?
 - Sven: 40
 - Tim: en 6×8 ?
 - Sven: 48
 - Tim: en 7×8 ?
 - Sven: eh, o ja, 56
- Laat ook nu weer eerst in het tweetal kort overleggen: 'Geeft Tim een vis of een hengel?'
- Bespreek na. Hij geeft hengel, want hij geeft een manier om aan het antwoord te komen, hij helpt de ander op weg, hij helpt echt.
- Vraag: Wat moet je doen als je iemand goed wilt helpen? Construeer samen met de leerlingen een aantal kenmerken waaraan helpen moet voldoen (in groep 3 hebben de leerlingen geleerd dat helpen geen bemoeien is – je moet eerst vragen of iemand wel hulp wil). Schrijf de kenmerken van helpen op het bord of op de poster ZO DOEN WE HET IN ONZE GROEP. Bijvoorbeeld:

Helpen

- vraag of de ander het wil
- help de ander opweg
- niet zelf doen of voorzeggen

Vat samen:

**Helpen is geen voorzeggen.
Met voorzeggen geef je alleen het antwoord.
Met helpen zeg je hoe je aan het antwoord kunt komen.**

Wat hebben we geleerd?

Vraag de leerlingen wat ze van deze les geleerd hebben. Wat bedoelen we met een vis geven en wat met een hengel geven?

Afsluiter

Bekijk de lijst met binnenkomers/afsluiters. Kies er één van of kies onderstaand voorstel. Kun je dat?

De leerlingen staan in een kring, draaien een kwartslag zodat ze naar de rug van elkaar kijken. Ze proberen de volgende opdracht uit te voeren:

- leg je rechterhand op de linkerschouder van je voorganger.
- pak met je rechterhand de linker elleboog van je voorganger.

- zet je rechervoet tegen de linkervoet van je voorganger
- doe je rechterhand naar je linkerschouder en pak de hand van je voorganger vast.
- leg je rechterhand in de linkerzij van je voorganger.

Wissel met links:

- leg de linkerhand op de rechterschouder van je voorganger
- pak met je linkerhand de rechter elleboog van je voorganger
- zet je linkervoet tegen de rechervoet van je voorganger
- doe je linkerhand naar je rechterschouder en pak de hand van je voorganger vast.

U controleert regelmatig of de opdracht juist is uitgevoerd.

U kunt na iedere opdracht de leerlingen een halve draai laten maken, linksom of rechtsom.

Als de leerlingen de opdracht hebben begrepen, kunt u leerlingen een opdracht laten verzinnen die de leerlingen dan uitvoeren.

Na de les

Hieronder vindt u de activiteiten waarmee u kennis en vaardigheden uit deze les in de praktijk brengt.

Leerkracht:

- **stimuleer dat leerlingen elkaar helpen en om hulp vragen**
- **stimuleer de leerlingen om elkaar bij het helpen op weg te helpen en niet voor te zeggen**

Logo blok 5 ophangen

Hang het logo van blok 5 op op het Vreedzame School-prikbord, of op een andere goed zichtbare plek.

Vis of hengel? Helpen of voorzeggen?

Geef de leerlingen de komende weken de gelegenheid elkaar te helpen.

Vraag een aantal keer in een kring om voorbeelden van helpen. Bespreek met elkaar: was het een vis of was het een hengel, was het voorzeggen of op weg helpen?

Samen een werkstuk maken door TafelRondje per Tweetal

Laat leerlingen in tweetallen samen aan een werkstuk werken, door om en om een handeling te verrichten: ieder draagt een steentje bij. Geef vooraf niet precies aan hoe het er uit hoort te zien, werk zonder concreet voorbeeld. Spreek wel af dat ze om de beurt een handeling verrichten. Dit is een hele goede oefening in leren accepteren van de bijdrage van de ander en leren aansluiten. Mogelijke opdrachten:

- brainstormend tekenen over het thema waar u aan werkt (om de beurt tekenen)
- samen een verhaaltje maken (om de beurt een zin)
- samen een mandala kleuren (om de beurt een onderdeel)

Observeer hoe de beurtwisseling verloopt. Laat de leerlingen na afloop vertellen hoe het samenwerken ging en geef een opsteker.

We dragen allemaal een steentje bij

